

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 40723-08-10 מדינת ישראל נ

בפני כב' השופטת ד"ר אריאלה גילצר-כץ

בעניין:

המאשימה: מדינת ישראל

משרד עו"ד ישראל שניידרמן

נגד

הנאשם:

ע"י עו"ד אלעד שרון

הכרעת דין

כמצוות סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1952, החלטתי לזכות את הנאשם מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

בכתב האישום נטען כי הנאשם, בעל משק, העסיק 6 מהגרי עבודה ולא מסר להם פירוט סכומים שנוכו משכרם. עוד נטען בכתב האישום כי בחודשים אפריל, מאי ויוני 2006 לא שילם להם הנאשם שכר מינימום.

הנאשם מואשם על פי סעיף 2 (ב)(7) לחוק עובדים זרים וסעיפים 2 ו-14 לחוק שכר מינימום.

טענות המאשימה:

1. ממכלול הראיות שהוגשו לתיק עולה כי הנאשם העסיק 6 מהגרי עבודה מבלי לשלם להם שכר מינימום ומבלי לפרט להם את הסכומים שנוכו משכרם.
2. על פי סעיף 7 ב' לחוק שכר מינימום לחובתו של המעסיק קיימת החזקה בחוק כי לא שילם שכר מינימום ולא נתן פירוט לעובדיו אלא אם כן הוכיח אחרת. הנאשם לא הצליח להרים

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 40723-08-10 מדינת ישראל נ' [REDACTED]

- את נטל הראייה המוטל עליו. הנאשם בחקירתו הראשית בבית הדין הסתפק בהכחשה סתמית של הדברים שנאמרו על ידו בחקירתו בתמ"ת.
3. המאשימה הוכיחה מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו. בחקירתו בתמ"ת (מא/8) מסר הנאשם הודאה בכל הנוגע לשעות העבודה של העובדים ושכרם. בחקירתו הנוספת בתמ"ת (מא/9) הודה כי הסכומים שהופיעו בתלוש השכר אינם הסכומים אותם קיבלו העובדים בפועל. בהתאם להודעת הנאשם בחקירתו בתמ"ת ובבית הדין, הנאשם שילם 105 ₪ נטו ליום עבודה.
4. בטבלאות שצירפה המאשימה לכתב האישום ושבוצעו ע"י עד התביעה הוכח שהנאשם לא שילם שכר מינימום לעובדים המופיעים בכתב האישום.
5. הנאשם הודה (במא/9) כאמור שהתלושים שנמסרו לעובדים הם פיקציות, והתלושים לא משקפים את השכר ששולם והניכויים שבוצעו על ידי הנאשם. על פי סעיף 154 לחוק סדר דין הפלילי יש לראות בכך עובדה שהנאשם הודה בה.
6. האישורים שנחתמו בדיעבד ע"י העובדים, מושא כתב האישום לאחר הגשת כתב האישום, לפיהם קיבלו העובדים את השכר המופיע בתלוש השכר אינם מתיישבים עם גירסתו של הנאשם בחקירתו בתמ"ת.
7. אין כל התאמה בין טענות הנאשם בדבר חישוב השכר לבין אישורים שניתנו ע"י העובדים והנתונים המופיעים בשכר.
8. הסתירות בדברי הנאשם, חקירתו בבית הדין ואי עמידתו בחזקה בחוק שכר מינימום מהווים "דבר מה נוסף" להודאתו בתמ"ת.
9. המאשימה מבקשת להרשיע את הנאשם בעבירות שיוחסו לו.

טענות הנאשם:

1. סעיף 2 (א) לחוק שכר מינימום אינו סעיף עונשי.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 40723-08-10 מדינת ישראל נ

2. המאשימה לא הביאה ראיה נוספת שיש בה "דבר מה נוסף" על מנת להרשיע את הנאשם מעבר לאמרת הנאשם (מא/9).
3. מראיות המאשימה התברר כי המאשימה לא הרימה הנטל הנדרש להרשעת הנאשם ואילו מראיות הנאשם עולה במפורש כי עובדי הנאשם, מושא כתב האישום, קיבלו את הסכומים המפורטים בתלושי השכר.
4. המאשימה בראיותיה לא התייחסה כלל ליסוד הנפשי הנדרש להרשעת הנאשם. מעדותו של הנאשם עלה כי הנאשם סבר שכל פעולותיו כדין. לנאשם לא היתה "מודעות", ולא "קנין בליבו חשד" לביצוע העבירה ולא "עצם את עינו". לפיכך המאשימה לא הוכיחה כלל את היסוד הנפשי.
5. הוכח ע"י הנאשם כי הליך החקירה של המאשימה היה רצוף פגמים, כשלים לוגים וכשלים ראיתיים.
7. לפיכך הנאשם מבקש לזכותו מביצוע כל העבירות שיוחסו לו.

עדויות

מטעם המאשימה העיד:
מר נעמד דניאל, מפקח משרד התמ"ת.
גבי אירית אלדר, מפקחת משרד התמ"ת.

מטעם הנאשם העיד הנאשם.

המסגרת הנורמטיבית:

1. סעיף 2 (א) לחוק שכר מינימום התשמ"ז – 1987 קובע כי עובד המועסק במשרה מלאה, חלה חובה על מעסיקו לשלם לו שכר מינימום שעתי או יומי וסעיף 14 לחוק שכר מינימום קובע שני דברים: האחד כי זוהי עבירה פלילית וכן שהיא מסוג העבירות של אחריות קפידה. סעיף 2 (ב) (7) חוק עובדים זרים תשנ"א -1991 קובע כי חלה על המעסיק חובה להנפיק תלושי שכר לעובדים הזרים ולמסור פירוט של שכר העבודה ששולם והסכומים שנוכו מהשכר.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 40723-08-10 מדינת ישראל נ

ראיות המאשימה ונפקותן המשפטית:

מא/1 - תיאור מקרה מיום 9.8.06

2. במא/1 נכתב כי בעקבות תלונה של השגרירות התאילנדית נערכה ביקורת אצל הנאשם ונמצאו תנאי לינה הוגנים והנאשם נדרש להמציא מסמכים. מא/1 הוא דו"ח המהווה "עדות שמועה" ואין בו כל ראיה כדי לקשור את הנאשם לעבירה.

מא/2 דרישה להמצאת מסמכים ומא/3 טופס מהלך ביקורת

3. מסמכים אלו אף אין בהם כדי לקשור בין הנאשם לעבירות שיוחסו לו אלא תיאור ביצוע הפעולות שנעשו ע"י המאשימה בעניינו של הנאשם.

4. לא זו אף זו, מא/2 איננה רלוונטית מאחר שהנאשם נתבקש להמציא מסמכים שאותם אכן המציא ובמא/3 אכן נכתב שהומצאו המסמכים. עוד נרשם במא/3 כי פירוט השכר איננו תקין ולא משולם שכר מינימום. קביעה זו צריכה להיות מבוססת על חומר ראיות ועל כך עוד בהמשך.

מא/4 יומן חקירות ופרטי הפעולות שבוצעו בחקירה

5. מא/4 אין בו כל הוכחה להרשעתו של הנאשם אלא פירוט של הפעולות שנעשו ע"י המאשימה.

מא/5 דו"ח סיכום חקירה

6. מא/5 הוא סיכום של פרטי החקירה וחזרה על עדותו של הנאשם בתמ"ת (מא/9).

מא/6 טבלאות שנערכו ע"י המאשימה.

7. מא/6 היא טבלה שנערכה ע"י המאשימה שהתבססה על כרטיסי הנוכחות ועל עדותו של הנאשם.

מא/7 תלושי השכר

8. הנאשם המציא כאמור למאשימה תלושי שכר. מעיון בתלושי השכר נראה כי הנאשם שילם שכר מינימום לעובדים לרבות פירוט של ניכויים ותשלום שעות נוספות. קיימת חזקה בהליכים אזרחיים כי תלושי השכר משקפים את הנכתב בהם, אלא אם הוכח, מעדויות אמינות אחרת (דב"ע מז/146 – 3 יוסף חוג'ירית – שלום גל והמוסד לביטוח לאומי, פד"ע כ 19 – 27) קל וחומר, עת עסקינן בהליך פלילי.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 40723-08-10 מדינת ישראל נ' סהר

מא/8 חקירתו הראשונה של הנאשם מיום 9.8.06

9. בחקירתו הראשונה של הנאשם בתמ"ת מציין הנאשם כי הוא משלם שכר מינימום לעובדיו ושהעובדים עובדים בהיקף משרה מלא :
"הם מתחילים לעבוד בערך ב 6:00 ומסיימים בד"כ לאחר 8 שעות עבודה. לכל עובד יש כרטיס נוכחות. אני משלם להם תעריף שכ"מ עפ"י החוק. רוב הכסף מועבר לחו"ל וחלק משולם כמקדמה" (מא/8).

10. ברי כי אין באמירה זו כדי להניח תשתית עובדתית לעבירות המיוחסות לנאשם.

מא/9 - חקירתו השניה של הנאשם מיום 22.10.08

11. במא/9 אומר הנאשם :

"בהמשך לעדותו מיום 9.8.06 הריני להבהיר ששעות העבודה כפי שפורטו בכרטיסי הנוכחות שנמסרו להם הינם מדויקים. באשר לתלושי השכר הסכום נטו שמופיע בתלושי השכר, אינם הסכומים שהעובד מקבל בפועל. מסכום זה מקוזזים תשלומים שונים החלים על העובד; דיוור, נלוים לדיוור, ביטוח רפואי, שעלותו \$ 140 לשנה, 1050 ₪ בגין חידוש ויזה בכל שנה, 70 ש"ח לחודש אורז. למעשה העובד מקבל נטו 105 ₪ ליום עבודה של 8 שעות בניכוי 1/2 שעה הפסקה ליום. עבור שעה נוספת אני משלם לו בפועל 15 ₪ נטו...".

12. על עדות זו מבססת המאשימה כתב אישום זה. על סמך עדות זו נערכו החישובים והטבלאות. למעט עדות זו אין למאשימה על מה לבסס כתב אישום ולא הוצג "דבר מה נוסף". על פי ההלכה הפסוקה, אין להרשיע אדם רק על סמך הודאתו שניתנה מחוץ לכותלי בית הדין :

"כלל גדול נקוט בפסיקתו של בית-משפט זה, כי אין להרשיע אדם על סמך הודאתו בלבד, אשר נמסרה מחוץ לכותלי בית המשפט, גם כאשר הודאה זו נתקבלה ונמסרה כדת וכדין ללא לחץ חיצוני. הסיבה לכך היא, בראש ובראשונה, כי חוששים אנו מפני "לחץ פנימי", בו נתון הנאשם, שמא מייחס הוא לעצמו מעשה עבירה, שבוצע על-ידי מישהו אחר... חשש זה מצא את ביטויו בדברי הרמב"ם, לאמור: "שמא מן העמלין מרי נפש הוא המחכים למות שתוקעין החרבות בבטנם ומשליכין עצמן מן הגגות, שמא כך זה יבוא ויאמר דבר שלא עשה כדי שייהרג" (רמב"ם, סנהדרין, יח, ו).... וכדי להפיג חשש זה מלבו של בית המשפט דרוש, בנוסף להודאתו האמורה של הנאשם, דבר מה נוסף, הקושר את

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 40723-08-10 מדינת ישראל נ' [REDACTED]

הנאשם למעשה העבירה... כך הוא הדבר לעניין הרשעה בעבירה פלילית בדרך כלל... (ע"פ 556/80 חסן מוחמד עלי נ' מדינת ישראל פ"ד ל"ז (3), 169, 183).

13. לא זו אף זו, מעיון במא/9 עולה כי לנאשם נאמר ונכתב כי דבריו עשויים לשמש הוכחה כנגדו אולם לא נאמר לו כי זכותו להתייעץ עם עורך דין. על פי ההלכה הפסוקה חלה חובה על גובה ההודעה לידע חשוד על זכותו להתייעץ עם עורך דין:

"הפגיעה הנטענת בזכות ההיוועצות של המערער עניינה בשני היבטים עיקריים. ההיבט הראשון נדון בהרחבה בטיעונים בכתב שהגיש בא-כוח המדינה, אשר עמד על כך כי החוקר המשטרתי נמנע מלהזהיר את המערער בפתח גביית ההודעה המשטריתית ת/18 בדבר זכותו להיוועץ בעורך-דין. כפי שצוין לעיל, בעת גביית ההודעה המשטריתית הנ"ל לא היה המערער עצור. בהלכת יששכרוב דנתי בשאלת היקף החובה לידע נחקר שאינו עצור בדבר זכותו להיוועץ בעורך-דין. שאלה זו מתעוררת נוכח לשונה של הוראת-סעיף 32 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), ממנה עשוי לכאורה להשתמע כי חובת היידוע בדבר זכות ההיוועצות קמה עם קבלת החלטה על מעצרו של אדם ומתן הודעה על היותו עצור. בהלכת יששכרוב נטיתי לדעה כי חובת היידוע האמורה חלה כל אימת שאדם חשוד בביצוע עבירה ומעוכב במשמורת המשטרה לצרכי חקירה אף אם אינו עצור..." (עפ 9956/05 אסף שי נ' מדינת ישראל – ניתן ביום 04.11.2009 - שם עמ' 764).

14. בענייננו מקבלת הלכה זו משנה תוקף משני טעמים. האחד – הנאשם לא נחקר במשטרה אלא במשרדי התמ"ת לכן לכאורה הנאשם לא הבין את ההשלכות של משמעות דבריו. כשחשוד נחקר במשטרה הוא מבין כי הוא חשוד בעבירה פלילית ויזהר יותר בדבריו אולם חקירה במשרדי התמ"ת איננה בהכרח מקושרת בעבור חשוד לעבירות פליליות. הטעם השני – האישומים שבהם מואשם הנאשם נוגעים לחישוב שכר העובדים. עסקינן בעבירה שלדרך חישוב השכר והניכויים שבוצעו בשכר הן שאלות משפטיות ועובדתיות הקשורות זו בזו. לכן חלה חובה על המאשימה לידע את הנאשם בעת חקירתו כי יש לו זכות להתייעץ עם עו"ד.

15. לא זו אף זו, הנאשם הציג אישורים, שניתנו אומנם בדיעבד ע"י העובדים, כי שולמו להם הסכומים המופיעים בתלושי השכר (נ/1 ונ/3). הנאשם הציג מסמך בכתב על מנת להוכיח חפותו.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

הע"ז 40723-08-10 מדינת ישראל נ' [REDACTED]

16. זאת ועוד, על המאשימה עת היא מבקשת להגיש כתבי אישום עליה לחקור את העובדים על מנת לשמוע ממקור ראשון מה שולם לעובדים. המאשימה לא ביקשה לזמן את העובדים המפורטים בכתב האישום לעדות ולחלופין לא ביקשה להעידם בעדות מוקדמת. משמע, לבית הדין לא הייתה אפשרות להתרשם מעדותם ולנאשם לא הייתה האפשרות לחקור אותם. ייתכן כי לו היה בית הדין שומע עדים אלו היה בכך כדי להפריך את טענות המאשימה לחלוטין והיה מתברר כי שולם לעובדים שכרם כפי שמופיע בתלוש השכר ובאישורים שניתנו על ידם. על פי כלל הראיה הטובה ביותר, על בעל דין ובמקרה דנן, המאשימה, להציג בפני בית המשפט את הראיה הטובה ביותר שניתן להביא להוכחת העובדה שאותה מבקשת היא להוכיח וזה לא נעשה בתיק דנן.

סיכום:

17. המאשימה מסתמכת בראיותיה על עדות יחידה של הנאשם ללא כל "דבר מה נוסף" ומגד קיימים תלושי שכר המוכיחים כי שולם שכר מינימום לעובדים מושא כתב האישום ופורטו כל הניכויים בתלושי השכר. משכך, לא הוכחה אשמתו של הנאשם בעבירות שיוחסו לו.

ניתן להגיש ערעור בזכות לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים בתוך 45 יום מיום המצאת פסק דין זה.

ניתנה היום, כ"ב באייר תשע"ד (22 מאי 2014), בהעדר הצדדים.

ד"ר אריאלה גילצר-כץ, שופטת

